

Udarbejdelse og implementering af en klinisk retningslinje om åndelig og eksistentiel omsorg

Miriam Mortensen (sygeplejerske) & Signe Marie Lindstrøm (musikterapeut, cand. mag)

Baggrund

Den eksisterende kliniske retningslinje om Åndelig omsorg på Hospice Vangen skulle revideres. Retningslinjen manglede nogle dimensioner, og der var en oplevelse af, at den ikke blev brugt af alle. Der var desuden en oplevelse af, at åndelig omsorg af personalet blev betragtet som noget uhåndgribeligt og ikke noget for alle.

På den baggrund valgte arbejdsgruppen at udarbejde en ny retningslinje omhandler åndelig og eksistentiel omsorg, hvor nogle af formålene var at afmystificere åndelig og eksistentiel omsorg og gøre det mere håndgribeligt.

Design og Metode

Der blev lavet litteratursøgninger og læst forskellige tekster. Gennem flere processer diskuterede vi og arbejdede med teksterne og gruppens erfaringer og oplevelser af mangel på værktøjer til at gå ind i åndelig og eksistentiel omsorg.

Vi valgte at bygge retningslinjen op over den Schweiziske læge og psykiater Medard Boss' beskrivelse af de syv eksistentielle grundtræk, som er på spil i menneskets væren i verden:

RUMLIGHED – TIDSLIGHED – KROPSLIGHED - SAMVÆREN - STEMTHED – ERINDRING/HISTORICITET - DØDELIGHED

Eksistentialerne kan være en hjælp til at komme hele vejen rundt i vores arbejde med åndelig og eksistentiel omsorg og de krav, som sygdom stiller til mennesket.

Der blev lavet en plan for implementering af den nye kliniske retningslinje. Den blev præsenteret på en sanselig fagaften, hvor personalegruppen også arbejdede med opgaver, der tog afsæt i retningslinjen.

Der bliver løbende arbejdet med de 7 eksistentialer, bl.a. på vores personalemøder. Her har arbejdsgruppen altid de første 5-10 min., hvor der arbejdes med at gøre retningslinjen levende, det kan fx være oplæsning af et digt, musik, sansestimulation mm.

Resultater

Der blev udarbejdet en klinisk retningslinje, der er interaktiv, da et af vores fund var, at åndelig og eksistentiel omsorg er sanselig.

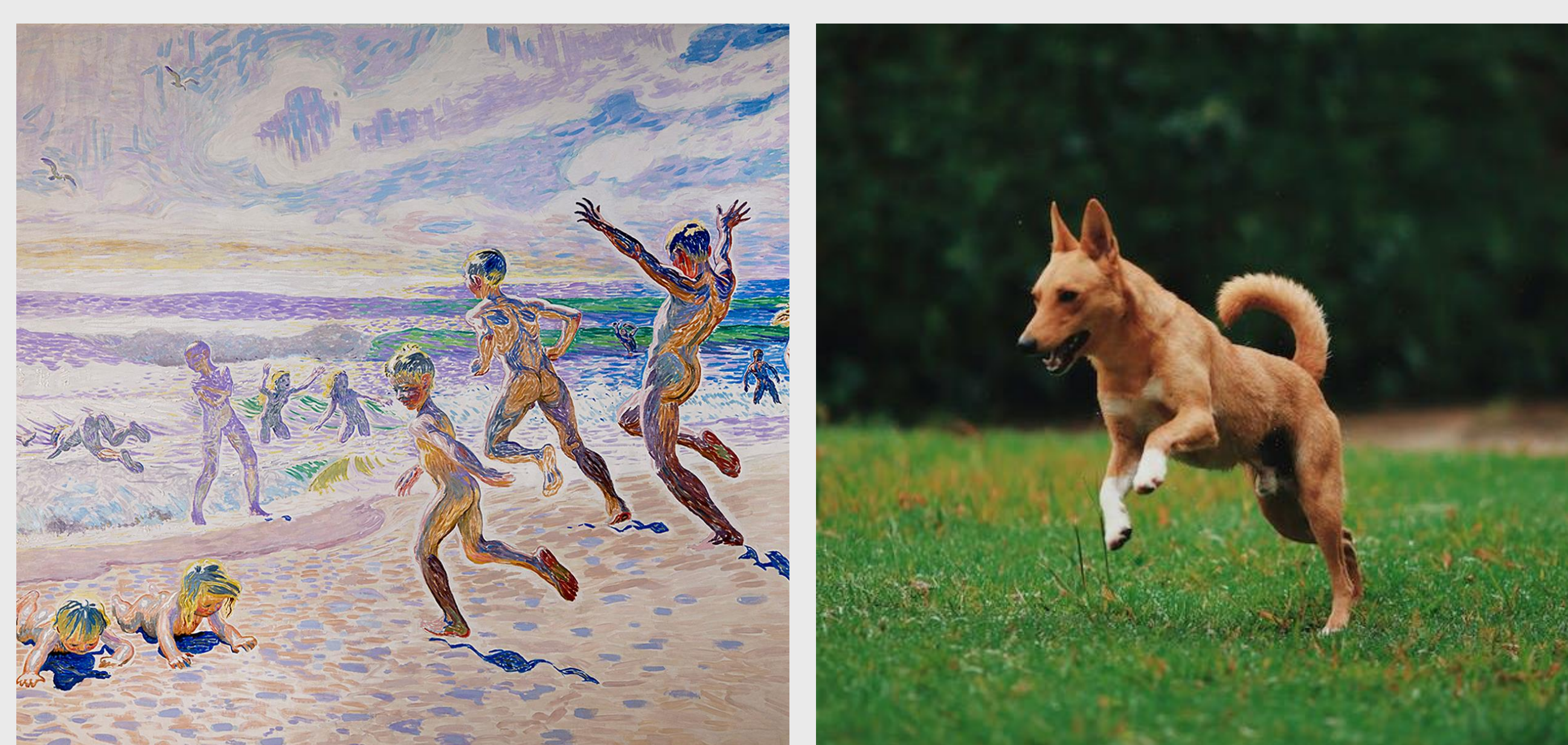
Personalet har fået mere fokus på åndelig og eksistentiel omsorg og har fået mere refleksion over egen effekt af at være i kontakt med de dimensioner af livet.

Øget opmærksomhed på de situationer, der kalder på åndelig og eksistentiel omsorg hos patienter og pårørende.

KONKLUSION

Det er væsentligt, at man i personalegruppen på hospice har kontinuerligt fokus på og arbejder med åndelige og eksistentielle dimensioner for derigennem at blive bedre rustet til at yde åndelig og eksistentiel omsorg hos patienter og pårørende.

Der kan anvendes forskellige sansemodaliteter og interaktive elementer i implementering af nye retningslinjer.

70 % af danskerne ser sig selv som troende eller åndelige / spirituelle, selv om få ser sig selv som religiøse. Eksistentielle og åndelige overbevisninger fylder mere ved sygdom end ellers i livet, og de kan påvirke måden vi håndterer sygdom, symptomkontrol, oplevet tryk ved behandling og dødsangst.

Formålet med vores retningslinje er:

- at inspirere plejepersonalet til opmærksomhed omkring patienter og pårørendes åndelige og eksistentielle behov
- at opfordre til, at plejepersonalet med udgangspunkt i patientens livssyn, ressourcer nysgerrigt undersøger og hjælper patienten i dennes arbejde med åndelige og eksistentielle spørgsmål.

Eksempel på implementering af retningslinjerne:

½ time i starten af personalemøder fokuserede vi på vores egne forestillinger om døden, efterlivet og tanker om åndelighed og eksistentielle livsaspekter. Vi startede med at præsentere et børne-perspektiv fra skoledreng, der ikke selv har døden inde på livet og derefter et voksen-perspektiv fra en alvorligt syg patient, der havde angst for en døds-kamp som blev vendt til håb om et smukt efterliv.

Herefter havde personalet tid til at fundere over spørgsmålet "Har du personligt nogle tanker, oplevelser og følelser omkring døden og et eventuelt efterliv?", mens der blev spillet stille musik. Der var lagt samtalekort ud på bordene, som folk blev opfordret til at bruge som udgangspunkt for fremlæggelse af refleksioner i små grupper ved bordene. Dette fordrede en dyb nærværende samtale og refleksion.